

A. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Οι μαθητές θα πρέπει να λάβουν στην περίληψή τους τους ακόλουθους θεματικούς άξονες:

Στο κείμενο αναφέρονται οι κανόνες που υλοποίησαν το ιδανικό της δημοκρατίας:

- Η ανοχή: η απουσία της οποίας προκαλεί το φανατισμό
- Η μη βία: Γνώρισμα των δημοκρατιών
- Η αλλαγή μέσω του διαλόγου, όπως στις διαφυλικές σχέσεις
- Το ιδανικό της συναδέλφωσης, που είναι πιο επιτακτικό σήμερα

B1. ΣΩΣΤΟ-ΛΑΘΟΣ

A. Σωστό (παρ. 1)

B. Λάθος (παρ. 4)

Γ. Σωστό (παρ. 5)

Δ. Σωστό (παρ. 3)

E. Λάθος (παρ. 3)

B2α) Ο συντάκτης του κειμένου στην προσπάθειά του να πείσει τους αναγνώστες καταφεύγει μεταξύ άλλων και στην επίκληση στην αυθεντία. Ειδικότερα, επικαλείται τη διδαχή του φιλοσόφου του 20^{ου} αιώνα Καρλ Πόπερ (παράγραφος 3) και το έργο «Φιλοσοφία της Ιστορίας» του φιλοσόφου του 19^{ου} αιώνα Γ. Β. Φ. Χέγκελ

B2β) Πιο συγκεκριμένα, η επίκληση στην αυθεντία μέσα σε ένα κείμενο προσδίδει κύρος και αξιοπιστία στα λεγόμενα του πομπού, ενισχύει την επιχειρηματολογία του, δημιουργεί την ανυπερβλήτη δυσκολία να αμφισβητηθούν και αποδεικνύει την ευρυμάθεια και πολυμάθειά του. Ειδικότερα:

Παράγραφος 3: διδαχή του φιλοσόφου του 20^{ου} αιώνα Καρλ Πόπερ [θέλοντας να αναλύσει το «ιδανικό της μη βίας» αναφέρεται στο διαφοροποιό στοιχείο ανάμεσα στη δημοκρατική και μη δημοκρατική εξουσία, το οποίο είναι το δικαίωμά των πολιτών σε ένα δημοκρατικό καθεστώς να απαλλαγούν χωρίς αιματοχυσίες από τους κυβερνώντες]

Παράγραφος 5: Ο φιλόσοφος του 19^{ου} αιώνα Γ. Β. Φ. Χέγκελ στο έργο του «Φιλοσοφία της Ιστορίας» [θέλοντας να αναλύσει το «ιδανικό της αδελφότητας» αναφέρεται στην ανθρώπινη ιστορία που χαρακτηρίζεται ως μια ιστορία αδελφοκτόνων συγκρούσεων ή απέραντο σφαγείο όπως επισημαίνει χαρακτηριστικά]

B3α) ΣΥΝΩΝΥΜΑ

Διδαχή: διδασκαλία, παραίνεση, κήρυγμα

Χλευασμού: εμπαιγμού, κοροϊδίας, διακωμώδησης, γελοιοποίησης, σαρκασμού, περίγελου

Συμβίωσης: συνύπαρξης

Αντιπολιτεύεται: αντιμάχεται, αντιστρατεύεται, εναντιώνεται, αντιτίθεται

B3β) 1. Μεταφορική/Συνυποδηλωτική/Ποιητική λειτουργία της γλώσσας: χώρος ή πεδίο αλληλοσκοτωμών

2. Μεταφορική/Συνυποδηλωτική/Ποιητική λειτουργία της γλώσσας: καθοδηγεί/κατευθύνει

B4α) 1. «Χρειάζεται μια απάντηση ... απογοητεύονται» (παρ. 1)

«Αν σήμερα ... με τη βία» (παρ. 2)

«Ποτέ μου δεν ... αιματοχυσίες» & «Μόνον εκεί ... τη θέση μας» (παρ. 3)

«Μόνο η δημοκρατία ... εποχής μας» (παρ. 4)

«Η αναγνώριση ... την πορεία μας» (παρ. 6)

2. «Αφού η δημοκρατία ... πολίτες; Για να έχουμε ... ιδανικά;» (παρ. 1) & «Μπορούμε να τον διαψεύσουμε;» (παρ. 5) & «Πώς όμως ... πεπρωμένο;» (παρ. 6): χρήση ερωτημάτων που προσδίδουν ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα, δημιουργώντας ένα είδος διαλόγου μεταξύ συντάκτη και αναγνώστη και διακόπτοντας τη μονοτονία της αφήγησης.

«συνναντάμε ... στη δική μας αλήθεια ... τα έχουμε καθημερινά μπροστά στα μάτια μας» (παρ. 2) : χρήση α' πληθυντικού προσώπου, ζωντάνια, αμεσότητα, οικειότητα, συλλογικότητα

B4β) Επεξηγηματικό/διασαφηνιστικό/διευκρινιστικό σχόλιο, παράθεση παραδείγματος για το «ιδανικό της αδελφότητας».

B4γ) Η σύνταξη της φράσης είναι ενεργητική (επιτρέπει: ρήμα ενεργητικής φωνής). Η μετατροπή της στην παθητική είναι:

Μόνο από τη δημοκρατία επιτρέπεται η διαμόρφωση και η εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων.

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: Άρθρο στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου

ΤΙΤΛΟΣ: Παιδεύειν και δημοκρατείν ή Η αξία της δημοκρατίας ή Μαθαίνοντας ... δημοκρατία

A. ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

- Χρήση διαλόγου στις καθημερινές συναναστροφές
- Ανάθεση ρόλων και πρωτοβουλιών, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων στο πλαίσιο της οικογένειας
- Συμμετοχή στα κοινά και έντονο ενδιαφέρον για την αντιμετώπιση βασικών προβλημάτων
- Συμμετοχή στην εκλογική διαδικασία για ανάδειξη ηγεσιών (εκλογές, δημοψηφίσματα)
- Ίδρυση εργατικών σωματείων για διεκδίκηση δικαιωμάτων στον εργασιακό χώρο
- Συμμετοχή σε συζητήσεις στα μέσα μαζικής ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο, διαδίκτυο) για ανταλλαγή απόψεων και επίλυση προβλημάτων

B. ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Ο δάσκαλος οφείλει να είναι πρότυπο δημοκρατικό, δίνοντας το δικαίωμα στους μαθητές να συμμετέχουν σε έναν ελεύθερο διάλογο, εκφράζοντας τις απόψεις τους, οπότε το μάθημα δεν πρέπει να είναι ένας βαρετός μονόλογος.

* Παροχή πλούσιας και πολύπλευρης ανθρωπιστικής παιδείας, σωστών προτύπων και αξιών, ανάθεση ρόλων και πρωτοβουλιών, καλλιέργεια πνεύματος συνεργασίας, ενθάρρυνση του αντίλογου.

* Με μια σειρά μαθημάτων (Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Δίκαιο, Κοινωνιολογία, Αρχαία Ελληνική και Νεοελληνική Λογοτεχνία, Ιστορία, Έκθεση) το παιδί διδάσκεται την αξία της κοινωνικής συνείδησης και της συλλογικής προσπάθειας για την επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων και την ορθή λειτουργία της δημοκρατίας.

* Ανάθεση ομαδικών εργασιών που σχετίζονται με τα πολιτεύματα σε προγενέστερες εποχές.

* Διοργάνωση εκδηλώσεων –εικαστικών ή φωτογραφικού υλικού-

* Προσκλήσεις προσωπικοτήτων από το χώρο της πολιτικής.

* Αρθρογραφία στην ηλεκτρονική ιστοσελίδα του σχολείου ή σε εφημερίδα/περιοδικό.

*Παροχή κατάλληλων ερεθισμάτων –πνευματικών και ηθικών- ελευθερώνουν το πνεύμα του νέου ατόμου, οξύνουν την κρίση και την αντιληπτική του ικανότητα και το απαλλάσσουν από τον ωφελμισμό και την ιδιοτέλεια που αντιστρατεύονται τις δημοκρατικές αρχές

*Ο καθιερωμένος θεσμός των μαθητικών κοινοτήτων εθίζει τα παιδιά στην ενασχόληση με τα κοινά, εξοικειώνει με τις δημοκρατικές διαδικασίες –ψηφοφορία, ευθύνη απέναντι στο κοινωνικό σύνολο- στο χώρο του σχολείου που αποτελεί μικρογραφία και προσομοίωση της σύγχρονης κοινωνίας.

*Ανάγκη επαναπροσδιορισμού του ρόλου των μαθητικών –πενταμελών και δεκαπενταμελών- συμβουλίων, με ορθότερα κριτήρια ψήφου που δεν επηρεάζονται από τις προσωπικές σχέσεις με τους συμμαθητές ή από ιδιοτελείς σκοπούς ή άλλα εξωτερικά γνωρίσματα, άσχετα με τα χαρίσματα που οφείλει να διαθέτει ένα ιθύνον πρόσωπο –καλή χρήση λόγου, διαλλακτικότητα, ανοιχτοί ορίζοντες, ψυχραιμία, υπευθυνότητα, ειλικρίνεια, ικανότητα συντονισμού και προγραμματισμού.

* Καθιέρωση ουσιαστικών συζητήσεων σε μηνιαία βάση με αναλυτική έκθεση των διαφόρων ζητημάτων/προβλημάτων που ταλανίζουν τη μαθητική κοινότητα και επιδίωξη συνεργασίας των μαθητικών κοινοτήτων με τους Συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων, ώστε να ελέγχεται δραστηκότερα η αποτελεσματικότητα του σχολείου.

* Επισκέψεις σε χώρους που σχετίζονται με την πολιτική ή τη δημοκρατία.

* Παρακολούθηση ημερίδων ή σχετικών συνεδρίων.

* Θεσμός της Βουλής των Εφήβων.

Για τη σχολική εφημερίδα

Ο συντάκτης/Η συντάκτρια